

Οδηγός για τον/την Εκπαιδευτικό

Συμπλήρωση online ερωτηματολογίου στην αίθουσα των Η/Υ

Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση ουσιών, άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές και την ψυχοκοινωνική υγεία (Έρευνα ESPAD-Ελλάδα)

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ Α — Τι αφορά;	2
ΜΕΡΟΣ Β — Τι χρειάζεται να κάνει ο/η εκπαιδευτικός;	3
ΦΑΣΗ Ι - Πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της έρευνας	3
ΦΑΣΗ ΙΙ - Την ημέρα της διεξαγωγής της έρευνας	3
ΦΑΣΗ ΙΙΙ - Συμπλήρωση και υποβολή του Δελτίου Τμήματος (την ημέρα της διεξαγωγής της έρευνας).....	4

ΜΕΡΟΣ Α — Τι αφορά;

Το σχολείο σας έχει επιλεγεί τυχαία για να συμμετάσχει με ένα (1) του τμήμα (επίσης επιλεγμένο τυχαία) στη σχολική έρευνα με τίτλο «**Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση ουσιών, άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές και την ψυχοκοινωνική υγεία**» (Έρευνα ESPAD-Ελλάδα), την οποία εκπονεί από το 1984, ανά τετραετία, το ΕΠΙΨΥ (Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών & Ιατρικής Ακριβείας), ερευνητικό Κέντρο της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (www.epipsi.gr).

Στην ίδια έρευνα, αυτή την περίοδο, συμμετέχουν μαθητές από όλες τις χώρες της Ευρώπης (βλ. www.espad.org).

Η έρευνα αυτή αναγνωρίζεται διεθνώς ως μία από τις σημαντικότερες πηγές συλλογής στοιχείων για τις συνήθειες των εφήβων, ιδιαίτερα εκείνες που θέτουν την υγεία τους σε κίνδυνο. Εστιάζει στο κάπνισμα, την κατανάλωση οινοπνευματωδών, τη χρήση ουσιών και την υιοθέτηση άλλων εξαρτητικών συμπεριφορών όπως την ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και το στοιχηματισμό/τζόγο. Τα ευρήματά της αξιοποιούνται στο σχεδιασμό προγραμμάτων προαγωγής της ψυχοκοινωνικής και σωματικής υγείας των εφήβων.

Τι χρειάζεται να γνωρίζετε γενικά:

- Η συλλογή των δεδομένων θα γίνει στην αίθουσα των Η/Υ μέσω της ηλεκτρονικής συμπλήρωσης ανώνυμου ερωτηματολογίου από τους μαθητές ενός (1) συγκεκριμένου τμήματος της Α΄ Λυκείου
- Το τμήμα που θα συμμετάσχει στην έρευνα έχει επιλεγθεί τυχαία από το ΕΠΙΨΥ και -προκειμένου για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας της έρευνας- δεν μπορεί να αλλάξει (το τμήμα που επιλέχθηκε αναφέρεται στο κείμενο του email)
- Λόγω των πιθανών περιορισμών σε Η/Υ, οι μαθητές του επιλεγμένου τμήματος θα πρέπει ενδεχομένως να μεταβούν διαδοχικά σε 2 (ή, όπου απαιτηθεί, σε 3) ομάδες στην αίθουσα των Η/Υ και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα γίνει με τη διακριτική παρουσία εκπαιδευτικού στο χώρο—ιδανικά του/της καθηγητή/ριας της Πληροφορικής
- Συνολικά, για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, οι μαθητές -για τους οποίους οι γονείς έχουν συναινέσει στη συμμετοχή τους στην έρευνα-, θα «δεσμευθούν» το πολύ για δύο διαδοχικές διδακτικές ώρες (ωστόσο, για να επιτευχθεί το παραπάνω χρειάζεται να μην χαθεί καθόλου χρόνος πριν ή κατά τη διάρκεια των συμπλήρωσης).

Τι είναι επίσης καλό να γνωρίζετε:

- Η έρευνα έχει λάβει την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας (επισυνάπτεται στο ηλεκτρονικό μήνυμα)
- Στην έρευνα θα συμμετάσχουν περίπου 10.000 μαθητές/ριες της Α΄ Λυκείου, από συνολικά 500 σχολικές μονάδες απ' όλη τη χώρα
- Για τη συμμετοχή των μαθητών στην έρευνα, θα πρέπει να έχει εξασφαλιστεί εκ των προτέρων η υπογεγραμμένη συναίνεση των γονιών (στο ηλεκτρονικό μήνυμα επισυνάπτεται υπόδειγμα επιστολής γονικής συναίνεσης)
- Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, ενώ και η ανάλυση και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας θα γίνει από το ΕΠΙΨΥ με τη μορφή συγκεντρωτικών στατιστικών δεδομένων, σε επίπεδο χώρας και Περιφέρειας—όχι Δήμου, σχολείου ή τμήματος.

Επιστημ. Υπεύθυνη

Άννα Κοκκέβη, Ομότ. Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

Επικοινωνία με τους συντελεστές της έρευνας

- Τηλ. 210 6170 834, -845,-844, και -849 ή
- Ηλεκτρονικό μήνυμα στο espad@epipsi.gr

ΜΕΡΟΣ Β — Τι χρειάζεται να κάνει ο/η εκπαιδευτικός;

ΦΑΣΗ Ι - Πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της έρευνας

Ο/Η υπεύθυνος/η εκπαιδευτικός πρέπει να ..

1. ..γνωρίζει την ημέρα και τις διδακτικές ώρες στη διάρκεια των οποίων θα γίνει η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου
2. ..γνωρίζει τον αριθμό α) των μαθητών στο επιλεγμένο τμήμα και β) των Η/Υ στην αίθουσα της πληροφορικής
3. ..έχει λάβει τα ενυπόγραφα έντυπα της Γονικής Συναίνεσης και γνωρίζει ποιου/ες μαθητές/ριες θα εξαιρεθούν της διαδικασίας συμπλήρωσης
4. ..έχει σχεδιάσει τη διαδικασία προκειμένου για την ταχεία, τμηματική μεταφορά των μαθητών του τμήματος στην αίθουσα των Η/Υ
5. ..γνωρίζει (έχει σημειώσει κάπου) τον URL σύνδεσμο της έρευνας προκειμένου να τον υποδείξει στους μαθητές την ώρα της συμπλήρωσης (ο σύνδεσμος έχει αποσταλεί σε email στο σχολείο).

ΦΑΣΗ ΙΙ - Την ημέρα της διεξαγωγής της έρευνας

Στην αίθουσα του τμήματος που έχει επιλεγεί να συμμετάσχει στην έρευνα

6. Με το κουδούνι, οι μαθητές του επιλεγμένου τμήματος συγκεντρώνονται στην τάξη για το προγραμματισμένο μάθημα
7. Ενημερώνονται ότι δεν θα κάνουν το μάθημα και αντ' αυτού θα συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών στην αίθουσα των Η/Υ
8. Δεδομένου ότι δεν αναμένεται να διατίθεται ένας Η/Υ ανά μαθητή/ρια του τμήματος, αλφαβητικά (προτείνεται), επιλέγεται η 1^η ομάδα των μαθητών που θα μεταβούν στην αίθουσα των Η/Υ
9. Από την επιλογή εξαιρούνται οι μαθητές/ριες για τους οποίους οι γονείς δεν συναίνεσαν στη συμμετοχή τους
10. Η 1^η ομάδα μεταβαίνει χωρίς καθυστέρηση στην αίθουσα των Η/Υ—οι υπόλοιποι μαθητές συνεχίζουν το μάθημά τους κανονικά με τον/την εκπαιδευτικό που θα έκανε το προγραμματισμένο μάθημα.¹

Στην αίθουσα των Η/Υ (αίθουσα έτοιμη, με τα PC -ιδανικά- σε κατάσταση «on» και το διαδίκτυο διαθέσιμο)

11. Οι μαθητές παίρνουν χωρίς καθυστέρηση θέση στους Η/Υ—ένας/μία μαθητής/τρια ανά Η/Υ
12. Στους μαθητές ανακοινώνεται το URL της σελίδας της έρευνας—το πληκτρολογούν στο πρόγραμμα περιήγησης
13. Ξεκινούν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου χωρίς καθυστέρηση. Το ερωτηματολόγιο είναι αυτοεξηγούμενο—δεν χρειάζονται (και δεν προβλέπονται) διευκρινήσεις από τον/την εκπαιδευτικό
14. Οι συνθήκες συμπλήρωσης προσομοιάζουν με εκείνες ενός διαγωνίσματος.

¹ Όπου ολόκληρο το τμήμα χωρά σε 1 ή 2 αίθουσες ΗΥ, μεταβαίνει στην/στις αίθουσα/ες αυτές και διενεργεί την έρευνα μεμιάς.

Ειδικότερα:

- Οι μαθητές δεν συζητούν μεταξύ τους και δεν ανταλλάσσουν απόψεις για το ερωτηματολόγιο.
- Ο/Η εκπαιδευτικός..
  - παραμένει στην αίθουσα των Η/Υ σε όλη τη διάρκεια της συμπλήρωσης
  - είναι μόνο διακριτικά παρών/ούσα—όχι «από πάνω» από τους μαθητές ή την οθόνη
  - δεν δίνει διευκρινήσεις για το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου—βοηθάει μόνο σε τεχνικά θέματα
  - διατηρεί την «τάξη» και καταγράφει θέματα που (αν) προκύπτουν και επηρεάζουν την έρευνα
  - συμπληρώνει το έντυπο Δελτίο Τμήματος (βλ. παρακάτω, αφορά παρόντες/απόντες, αρνήσεις, συνθήκες κλπ.)
  - **υπενθυμίζει στους μαθητές/ριες να μην αμελήσουν στο τέλος να πατήσουν το κουμπί «ΥΠΟΒΟΛΗ».**

15. Οι μαθητές/ριες που θα ολοκληρώσουν πριν το διάλειμμα προτείνεται να παραμείνουν στους Η/Υ χωρίς να ενοχλούν και στο διάλειμμα να αποδεσμευθούν με την οδηγία να επιστρέψουν ακολούθως στα μαθήματά τους.
16. Οι μαθητές/ριες που δεν θα ολοκληρώσουν πριν το διάλειμμα συνεχίζουν τη συμπλήρωση κατά τη διάρκεια του διαλείμματος και για όση ώρα χρειαστεί, όχι ωστόσο για διάρκεια μεγαλύτερη των 2 διδακτικών ωρών.

-
17. Με την επιστροφή της 1^{ης} ομάδας των μαθητών στην τάξη, μεταβαίνει χωρίς καθυστέρηση στους Η/Υ η 2^η ομάδα του ίδιου τμήματος, με την οδηγία να μην υπάρχουν σε αυτήν μαθητές από την 1^η ομάδα ή μαθητές χωρίς γονική συναίνεση.
  18. Οι υπόλοιποι μαθητές του τμήματος συνεχίζουν κανονικά το προγραμματισμένο μάθημά τους.
  19. Επαναλαμβάνονται τα παραπάνω βήματα 5 έως 11.
  20. Μέσα στην ίδια ημέρα θα πρέπει να έχει περάσει από τους Η/Υ ολόκληρο το τμήμα.

ΦΑΣΗ III - Συμπλήρωση και υποβολή του Δελτίου Τμήματος (την ημέρα της διεξαγωγής της έρευνας)

Ο/Η εκπαιδευτικός που θα βρίσκεται στην αίθουσα των Η/Υ θα χρειαστεί να κρατήσει σημειώσεις που θα τον/την βοηθήσουν να συμπληρώσει ακολούθως online τα δεδομένα για το Δελτίο Τμήματος.

Το Δελτίο Τμήματος περιέχει σημαντικές πληροφορίες (ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα) σχετικά με τα χαρακτηριστικά του τμήματος που συμμετείχε στην έρευνα (π.χ., μαθητικό δυναμικό, παρόντες, απόντες, μη-συμμετέχοντες/ουσες, για στο σύνολο και ανά φύλο) και το κλίμα που επικρατούσε στην αίθουσα κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Αν και το επιλεγμένο τμήμα θα μεταβεί στην αίθουσα των Η/Υ σε 2 (ή και 3) ξεχωριστές ομάδες, η συμπλήρωση του Δελτίου Τμήματος θα πρέπει να αφορά το τμήμα στο σύνολό του.

Προτείνεται ο/η εκπαιδευτικός να εκτυπώσει τις ακόλουθες σελίδες και να τις συμπληρώσει με το χέρι πριν μεταφέρει τα δεδομένα τους στην online εκδοχή του.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πανελλήνια έρευνα για τη χρήση ουσιών, άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές και την ψυχοκοινωνική υγεία των έφηβων-μαθητών

*1. Στοιχεία σχολείου

1.1 Όνομα σχολείου

1.2 Τάξη και Τμήμα (π.χ. ΣΤ1, Β3)

1.3 Πόλη ή Δήμος

*2. Ημερομηνία (της διεξαγωγής της έρευνας)

Μορφή: η/μ/εεεε

3. Χωρίστηκε το τμήμα σε ομάδες για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων;

- Όχι
- Ναι, παρακαλώ συμπληρώστε σε πόσες ομάδες χωρίστηκε το τμήμα

Παρακαλώ καταχωρήστε τα σχόλιά σας εδώ:

4. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

	ΣΥΝΟΛΟ	Αγόρια	Κορίτσια
4.1 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (n) Συνολικός αριθμός <u>εγγεγραμμένων</u> μαθητών/μαθητριών του τμήματος, <u>ανεξαρτήτως</u> του εάν ήταν ή δεν ήταν στο σχολείο τις ώρες της διενέργειας της έρευνας και ανεξαρτήτως του εάν (θα) συμμετείχαν ή όχι στην έρευνα. Αν «0», συμπληρώστε «0».	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.2 ΠΑΡΟΝΤΕΣ (n) Αριθμός μαθητών/μαθητριών του τμήματος που <u>ΗΤΑΝ</u> στο σχολείο τις ώρες της διενέργειας της έρευνας και θεωρητικά μπορούσαν να συμμετέχουν— <u>ανεξαρτήτως</u> του εάν τελικά συμμετείχαν στην έρευνα. Αν «0», συμπληρώστε «0».	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.3 ΑΠΟΝΤΕΣ (n) Αριθμός μαθητών/μαθητριών του τμήματος που <u>ΔΕΝ</u> ήταν στο σχολείο τις ώρες της διενέργειας της έρευνας— <u>ανεξαρτήτως</u> του εάν θα συμμετείχαν ή όχι στην έρευνα αν ήταν παρόντες/παρούσες. Αν «0», συ,πληρώστε «0».	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

ΑΡΝΗΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

6. Ζήτησε το σχολείο τη συναίνεση των γονιών για τη συμμετοχή των μαθητών του τμήματος στην έρευνα;

7. Υπήρξαν μαθητές/ριες στους/στις οποίους/οποίες οι γονείς δεν επέτρεψαν τη συμμετοχή στην έρευνα;

7α. Αν ναι, πόσοι (η);

	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
Άρνηση γονέα	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	Σύνολο		

8. Υπήρξαν μαθητές/-ριες στους/στις οποίους/-ες η συμμετοχή στην έρευνα δεν επιτράπη από τη Διεύθυνση του σχολείου επειδή δεν επέστρεψαν στο σχολείο το έντυπο συναίνεσης των γονιών;

8α. Αν ναι, πόσοι;

	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
Άρνηση διοίκησης	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

9. Υπήρξαν μαθητές/ριες που, οι ίδιοι/ίδιες δήλωσαν εξ αρχής (προφορικά) ότι αρνούνται να συμμετάσχουν στην έρευνα;

Σημείωση: οι μαθητές/μαθήτριες αυτοί προσμετρώνται παραπάνω, στο ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ, ως 'παρόντες'/'παρούσες.'

9α. Αν ναι, πόσοι (η);

	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
Άρνηση μαθητών/τριών	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

10. Υπήρξαν αρνήσεις συμμετοχής που δεν ταξινομούνται σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες;

10α. Αν ναι, πόσοι (η);

	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
Άρνηση αταξινόμητη	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Σημείωση: Αφαιρώντας το άθροισμα των μαθητων που αναφέρονται στις ερωτήσεις των αρνήσεων, από το σύνολο των παρόντων, πρέπει να προκύπτει ο αριθμός των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα.

ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Απαντήστε για το τμήμα συνολικά, ανεξαρτήτως από τις ομάδες στις οποίες χωρίστηκε

11. Ήταν οι μαθητές ανήσυχoi / έκαναν φασαρία κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου;

- Όχι
- Ναι, κάποιοι μαθητές
- Ναι, λιγότεροι από τους μισούς μαθητές
- Ναι, σχεδόν οι μισοί μαθητές
- Ναι, περισσότεροι από τους μισούς μαθητές

12. Έδειξαν οι μαθητές σοβαρότητα / υπευθυνότητα στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου;

- Ναι, όλοι οι μαθητές
- Σχεδόν όλοι οι μαθητές
- Οι περισσότεροι μαθητές
- Σχεδόν οι μισοί
- Λιγότεροι από τους μισούς
- Σχεδόν κανένας
- Κανένας

13. Πόσο εύκολο ή δύσκολο πιστεύετε ότι ήταν για τους μαθητές να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο;

- Πολύ εύκολο
- Μάλλον εύκολο
- Ούτε εύκολο, ούτε δύσκολο
- Μάλλον δύσκολο
- Πολύ δύσκολο

ΣΧΟΛΙΑ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

14. ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Υπήρξαν θέματα που προέκυψαν κατά τη διενέργεια της έρευνας και τα οποία θα θέλατε να επισημάνετε επιγραμματικά παρακάτω; Πώς νομίζετε ότι αυτά θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί ή αποτραπεί;

Καταγράφοντας παρακάτω την εμπειρία σας, μάς βοηθήστε να βελτιώσουμε την έρευνα αλλά και κάθε μελλοντική συνεργασία μας με τα σχολεία.

-
-
-
-
-

15. Στοιχεία εκπαιδευτικού

Επώνυμο (προαιρετικά)

Ειδικότητα

Θέλετε να επικοινωνήσετε με τους συντελεστές της έρευνας; Τηλεφωνήστε στα 210 6170 834, -845, -844, ή -849 ή επικοινωνήστε μαζί μας μέσω email στη διεύθυνση

espad@epipsi.gr